

Memo

RUI15/026

Onderwerp: Sluizencomplex Halfweg
Aan: de gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude
Van: college van burgemeester en wethouders van Haarlemmerliede en Spaarnwoude
Datum: 17 november 2015

Aanleiding

In het kader van actieve informatievoorziening aan uw raad informeren wij u middels deze memo graag over de stand van zaken van het renovatieplan voor het sluizencomplex Halfweg en daarmee samenhangende ontwikkelingen.

Voorgeschiedenis

De doorstroomproblematiek van het sluizencomplex dateert al vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw. Samengevat is het doorstroomprofiel van de drie sluisjes te klein. De lopende discussie kent derhalve reeds een lange aanloop, welke wij in deze memo niet zullen ophalen of herhalen. De gemeenteraad heeft herhaaldelijk aangedrongen op concrete actie. Naar aanleiding van onze laatste toezegging beperken wij ons in deze memo tot de stand van zaken van het moment en de hierbij relevante ontwikkelingen. Ook zullen wij aangeven welke concrete vervolgstappen gezet gaan worden.

Het Hoogheemraad van Rijnland heeft in maart 2010 aangegeven dat de doorstroomcapaciteit, in samenhang met de benutting van het stoomgemaal, bij hen hoog op de agenda staat en de gemeente verzocht om een principestandpunt in te nemen ten aanzien van het oppakken van het overleg over mogelijkheden om het doorstroomvolume te vergroten. Naast technische aspecten was daarbij van belang de vraag hoe de gemeente wenste om te gaan met een eventueel noodzakelijk wijziging van het bestemmingsplan en de monumentale status van de sluisjes. Bekend is dat de historische sluisen in slechte staat verkeren. Overleg tussen Rijnland en de gemeente heeft geresulteerd in een convenant tussen partijen dat op 6 mei 2014 is ondertekend. In dit convenant zijn afspraken gemaakt over de samenwerking tussen partijen om te komen tot enerzijds het vergroten van de doorlaatcapaciteit en anderzijds de restauratie van de sluisen. Tevens zijn afspraken gemaakt over de financiering van het project (zie ook onder "Financiën").

Stand van zaken renovatieplan

Sinds 2013 maken wij gebruik van de diensten van de heer Capelle als adviseur betreffende de renovatie van het sluizencomplex te Halfweg. Inmiddels heeft dit geresulteerd in een concreet renovatieplan, waarover intensief overleg heeft plaatsgevonden met Rijnland. In het bestuurlijke overleg met Rijnland op 7 september 2015 is de laatste versie van het renovatieplan toegelicht. In september en oktober hebben op ambtelijk niveau nog enkele vervolggesprekken plaatsgevonden, op basis waarvan binnen Rijnland nu een bestuurlijk besluit kan worden voorbereid over het renovatieplan. Wij zullen er bij Rijnland op aandringen om dit besluit op zo kort mogelijke termijn te nemen. Zodra dit besluit is genomen kan de feitelijke uitvoering verder worden voorbereid.

Bij de uitvoering van het project zullen wij waar mogelijk een verbinding leggen met civiele werkzaamheden die in de directe omgeving van de sluisjes in voorbereiding zijn. Concreet denken wij dan aan de door Rijkswaterstaat voorgenomen renovatie van de brug c.q. wegvernieuwing N200. Mogelijk kan ook een relatie worden gelegd met de gemeentelijke meerjarenplanning voor onderhoud aan wegen en voorzieningen, om zo “werk met werk” te maken en een kostenbesparing te behalen.

In het kader van de uitvoering van het renovatieplan is nauwe afstemming noodzakelijk met Prorail, omdat de werkzaamheden in de directe nabijheid van het spoor worden uitgevoerd. Gezien de verwachte duur van (vergunning)procedures, zullen wij op korte termijn Prorail reeds informeren over de voorgenomen werkzaamheden.

Ontwikkelingen in breder verband

Monumentale status

Het Sluizencomplex is aangewezen als gemeentelijke monument. In oktober 2014 hebben wij Gedeputeerde Staten van Noord-Holland verzocht om bij de herijking van de provinciale monumentenlijst niet alleen de sluisen in Penningsveer in beschouwing te nemen, maar ook de sluisen in Halfweg. In december 2014 hebben Gedeputeerde Staten ons bericht dat zij graag met ons in overleg treden om dit te plaatsen binnen een bredere gebiedsontwikkeling. Onzeker is nog of dit uiteindelijk zal leiden tot herijking van de provinciale monumentenlijst. Wel zien wij, met de provincie, kansen in een bredere profilering van de gemeente op dit vlak.

Waterstaatkundige monumenten

De sluisen verkeren bouwkundig en qua toegankelijkheid in slechte staat. Om ze te behouden is een ingreep nodig. In de direct omgeving zijn meer monumenten van waterstaatkundige aard gelegen. Het stoomgemaal Halfweg en het huis Zwanenburg (onderdeel van het Sugarcity-terrein) zijn eveneens monumentaal. Het toegankelijk en weer beleefbaar maken van het complex biedt de kans om de diverse waterstaatkundige monumenten met elkaar in verband te brengen en aan het publiek iets over te brengen van meer dan zes eeuwen waterstaatkundige ontwikkeling. In samenhang met de ontwikkeling van het Sugarcity-terrein ontstaat tevens een locatie die voor toeristen van belang en interessant kan zijn.

De gemeenten Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Amsterdam willen in dit kader ook gezamenlijk stimuleren dat gebiedsontwikkelingen langs het gehele traject tussen Haarlem - Oost en Amsterdam - West in samenhang worden beschouwd en een kwaliteitsimpuls krijgen. Er zijn diverse globale visies gemaakt en gesprekken geweest om de contouren van die samenwerking in beeld te brengen. Zo is in maart 2015 het Masterplan ‘Halfway Holland’ van Stichting HollandRoute aangeboden aan ons college. Dit staat boordevol aanbevelingen hoe het cultuurhistorisch aanbod in Halfweg beter toeristisch kan worden ontsloten voor publiek. Een bijzondere rol wordt daarin toegedicht aan (opwaardering van) het sluisseiland. Op basis van de verzamelde informatie is het moment aangebroken om tot eerste uitwerkingen te komen. Op 25 november 2015 vindt in het kader van de “oost-west-radiaal” een bijeenkomst plaats met in het gebied betrokken partijen. Voor deze bijeenkomst zijn uitgenodigd Neinver, Sugar City Investments BV, Stichting Stoomgemaal Halfweg, Stadsherstel, gemeente Amsterdam en gemeente Haarlem. De bijeenkomst gaat specifiek over de mogelijkheden voor de zone rondom de trekvaart. De gedachte is de

geschiedenis van dit gebied nadrukkelijker tot uiting te brengen door de trekvaart weer zichtbaar te maken en onderdeel te laten zijn van het commercieel/toeristisch product dat in Halfweg gaat ontstaan.

Financiële verantwoording

Budget

De noodzaak tot het vergroten van de doorlaatcapaciteit is direct te relateren aan in het verleden uitgevoerde werken voor de realisering van het bestaande havengebied Westpoort. Aangezien de gemeente Amsterdam als gevolg van de uitbreiding van het toenmalige haven aanleiding heeft gegeven tot het waterstaatkundige knelpunt, wordt de aanpak grotendeels door die gemeente gefinancierd. Concreet betekent dit dat de gemeente Amsterdam 4 miljoen euro ter beschikking stelt en Rijnland 1 miljoen. Vanwege het belang van het sluisencomplex in een breder verband besloot uw raad op 28 oktober 2014 om een bedrag van €100.000 ter beschikking te stellen voor het toegankelijk en beleefbaar maken van het sluisencomplex. Het huidige renovatieplan gaat uit van een ontwikkeling binnen het beschikbare totaalbudget.

Subsidiemogelijkheden

Zoals aangegeven plaatsen wij de ontwikkeling van de sluisen in een breder cultuurhistorisch perspectief. In dat kader zien wij ook kansen om subsidiegelden aan te trekken voor de renovatie van meerdere waterstaatkundige monumenten binnen deze gemeente. Uit een in onze opdracht door mevrouw Verhaagen uitgevoerde verkenning blijkt dat diverse mogelijkheden bestaan met betrekking tot fondsenwerving, sponsoring etc. met het oog op de monumentale kwaliteiten van de waterstaatkundige werken binnen onze gemeente. Echter, de gemeente komt als orgaan zelf niet in aanmerking voor subsidie bij renovatie of herontwikkeling van dergelijke monumenten. Inmiddels zijn wij in verband hiermee in overleg met de Stichting Stoomgemaal Halfweg. De huidige doelstelling van de Stichting kan worden verbreed, waardoor zij als partij wél in aanmerking kunnen komen voor subsidiestromen. Een statutenwijziging van de Stichting is inmiddels in voorbereiding. Zodra deze is vastgesteld zullen wij een vervolgoopdracht verstrekken aan mevrouw Verhaagen om hieraan verder concreet invulling te geven.

Planning en vervolgstappen

Hieronder hebben wij een indicatieve planning opgenomen voor alle activiteiten en werkzaamheden rondom de renovatie van het sluisencomplex Halfweg. De gemeente stelt zich op als trekker van dit project, echter is voor verschillende activiteiten mede afhankelijk van derden. Dat betekent dat wij u in deze fase nog geen detailplanning kunnen geven voor de daadwerkelijke uitvoering. Nadat door Rijnland een bestuurlijk besluit is genomen, zullen wij in overleg treden over de technische uitvoering, waarvan ook het opstellen van een detailplanning onderdeel uitmaakt. Zodra hierover meer duidelijkheid bestaat informeren wij uw raad nader.

Wat	Wanneer	Wie
Statutenwijziging Stichting Stoomgemaal Halfweg	November 2015	Stichting Stoomgemaal Halfweg
Bestuurlijk besluit	December 2015	Rijnland

Rijnland inzake renovatieplan		
Aanvragen subsidie waterstaatkundige monumenten H&S	1 ^e kwartaal 2016	mevrouw Verhaagen i.o. gemeente
Technische uitwerking renovatieplan sluisencomplex Halfweg	1 ^e helft 2016	Gemeente en Rijnland
Uitvoering renovatieplan	2017-2018	Rijnland en gemeente i.o.m Rijkswaterstaat i.v.m. werkzaamheden N200